

Cultuur & Media

Winnaars tegenover verliezers in 'BV Vastgoed'

Regisseur Michel Sluysmans van Toneelgroep Maastricht dat een theaterstuk over de keiharde vastgoedwereld op de planken brengt. FOTO BJORN FRINS

Aantal geweldsincidenten waarbij **NS-personeel** gewond raakt, neemt toe

BINNENLAND // 2-3

De medaillekansen van Limburgers op het **EK indooratletiek**

SPORT // 14

Sam Fender is liever gewoon Sam dan 'nieuwe Bruce Springsteen'

CULTUUR & MEDIA // 18

TONEELGROEP MAASTRICHT ACHTERGROND

138 synoniemen voor 'fuck' in 'BV Vastgoed'

Het is met Donald Trump als president helemaal terug: een maatschappij waarin winnaars worden geprezen en verliezers verketterd. Toneelgroep Maastricht brengt met 'BV Vastgoed' een bewerking van 'Glengarry Glen Ross', waarin werknemers van een vastgoedbedrijf strijden voor hun baan. Heerlenaar Michel Sluysmans neemt de regie voor zijn rekening.

MAASTRICHT
IVAR HOEKSTRA

Het stuk *BV Vastgoed* dat toneelgroep Maastricht op de planken brengt, is gebaseerd op het toneelstuk *Glengarry Glen Ross* uit 1982 van David Mamet, toen de Verenigde Staten onder president Ronald Reagan een ruk naar rechts maakten. In het stuk worden werknemers op een vastgoedkantoor aangespoord beter te presteren middels een wedstrijd: de winnaar krijgt een Cadillac, de nummer twee een messenset en de nummer drie ontslag op staande voet. Een cynische tijd.

„Het neoliberalisme vierde destijds niet alleen in Amerika hoogtij, maar ook in het Verenigd Koninkrijk onder Margaret Thatcher en in ons land met Ruud Lubbers”, zegt Michel Sluysmans, artistiek directeur bij Toneelgroep Maastricht. Sluysmans neemt de regie van *BV Vastgoed* voor rekening.

„Wim Kok riep dat de sociaal-democratie zijn ideologische veren zou afwerpen en een paar jaar later hadden we een minister van Economische Zaken, Annemarie Jorritsma, die met de term 'de BV Nederland' kwam”, gaat Sluysmans verder. „Die BV Nederland is

een ontzettend succesvolle bv geworden, hè? We zijn een van de rijkste en meest welvarende landen. Alleen is het wel zo dat de rijkste 1 procent in Nederland 30 procent van het vermogen in handen heeft. En als je het wereldwijd bekijkt, dan zijn er 65 mensen die gezamenlijk meer bezitten dan de armste helft van de wereldbevolking.”

„De rijken zijn steeds rijker geworden en de armen gaan ten onder. Het is een pervers systeem, een spel met steeds minder winnaars ten koste van steeds meer verliezers. En dat bevragen wij in dit stuk, is het ons dat waard? Mamet schetste in 1982 in zijn stuk een somber toekomstbeeld.”

Als je naar het huidige Amerika met Trump kijkt, is dat sombere toekomstbeeld helaas waarheid geworden.

„Ja, de associatie met Trump kun je inderdaad leggen. Ook in de taal die in het stuk wordt gebruikt. Dat is wel fascinerend, Mamet gebruikt taal alleen maar als manipulatie: ik wil iets van jou wat ik nog niet heb, maar wel van jou kan krijgen. Dat is geen eerlijk middel om gevoelens uit te wisselen of om te informeren. Hoe het met de ander gaat en of we misschien iets van elkaar leren, dat doet niet ter zake. Nee, taal is alleen maar

“

Een man die ik sprak, mocht de bonussen uitdelen bij ABN AMRO. Hij vertelde dat als hij een bonus uitdeelde, de ontvangers helemaal niet keken naar het bedrag op het papiertje. Het enige wat ze vroegen was: 'Heb ik meer of minder dan Pietje of Klaasje?'

Michel Sluysmans,
regisseur

Michel Sluysmans (links) en de cast bij een repetitie voor 'BV Vastgoed'.

manipulatie. En die werkwijze is ook van toepassing op de huidige president van de Verenigde Staten. De waarheid interesseert hem niet, als hij maar krijgt wat hij wil.”

Over dat taalgebruik gesproken, er wordt flink gevloekt in het stuk, in de verfilming van 'Glengarry Glen Ross' wordt 138 keer het woord 'fuck' gezegd.

„Ja, dat is misschien wel een goede disclaimer van tevoren, er wordt flink in gevloekt. Maar het was onze vertaler zijn eer te na om 138 keer het woord 'fuck' te gebruiken.

Dus heeft hij zich uitgeleefd in zeer smakelijke, soms harde en soms geestige vervangwoorden zoals 'snotsmurf' en 'smegmadrol.’’

Niet alleen met de vertaling van 'fuck' zijn er veranderingen toegepast, je hebt aan het stuk een eigen draai gegeven.

„We doen drie dingen die nieuw zijn. Ik heb allereerst besloten om een gloednieuwe vertaling te laten maken door Jibbe Willems. Het origineel speelt zich af in Chicago 1982 en ik wil dat het zich afspeelt in Nederland anno nu. Samen met Jibbe heb ik ook het mannenbol-

Als er structureel een miljard extra naar kunst en cultuur gaat en we houden dat tien jaar vol, dan denk ik dat er over tien jaar bezuinigd kan worden op de geestelijke gezondheidszorg.

Michel Sluysmans,
regisseur

werk opengebrouwen. Het stuk is altijd gespeeld door mannen in pakken. Dat is ook logisch, want in 1982 werden dat soort firma 's bevolkt door dat soort mannen. Maar als je kijkt naar de wereld van nu, dan zitten daar nu gelukkig ook veel vrouwen in hoge functies. Het is nu een stuk tussen drie mannen en drie vrouwen geworden. We beginnen met een proloog van twintig minuten waarin we het publiek aangeven hoe je naar dit stuk kunt kijken, dus een beetje een verleidersachtige scène waarin we wat informatie geven, maar ook grappen maken, het publiek bevragen en onszelf op de hak nemen."

Denk jij dat het op grote kantoren in Nederland nog steeds een beetje gaat zoals in 'BV Vastgoed'?

"Ik heb meegespeeld in een productie die ging over de teloor-gang van ABN AMRO. Het was een theaterbewerking van het boek *De Prooi*, ongeveer tien jaar geleden was dat. En toen hebben we met een aantal bankiers gesproken die ook in de hoek van het grote geld zaten, met moordende concurrentie en 24/7 aan staan om maar je targets te halen. Dat lijkt heel eer op de mentaliteit die je ziet in *BV Vastgoed*. Om een voorbeeld te geven, een man die ik sprak, mocht de bonussen uitdelen bij ABN AMRO. Hij vertelde dat

als hij een bonus uitdeelde, de ontvangers helemaal niet keken naar het bedrag op het papier. Het enige wat ze vroegen was: 'Heb ik meer of minder dan Pietje of Klaasje?' Dus de ratrace, wie staat bovenaan, daar ging het om: kan me niet schelen hoeveel ik verdien, als ik maar meer verdien dan jij. Ik denk dat die mentaliteit nog steeds in veel bedrijven zit."

Over ratrace gesproken, daar is de cultuursector nu ook in verwickeld: wie krijgt nog subsidie en wie niet?

"Slechts 0,3 procent van de rijksbegroting wordt besteed aan kunst en cultuur. Op een begroting van vierhonderd miljard. Dat geeft wel aan hoe belangrijk de politiek kunst en cultuur vindt. Er zijn zo veel gezelschappen die nu de deuren moeten sluiten. Volgens mij is de oplossing dat er een miljard euro meer naar kunst en cultuur moet gaan. Dat klinkt heel veel, maar het is nog steeds slechts een vierde procent van de rijksbegroting: evenveel als tien kilometer snelweg. Als er structureel een miljard extra naar kunst en cultuur gaat en we houden dat tien jaar vol, dan denk ik dat er over tien jaar bezuinigd kan worden op de geestelijke gezondheidszorg. Dat is het verhaal dat ik altijd en overall vertel om aan te geven om hoe weinig geld het gaat, maar ook om het belang van kunst en

De cast van 'Vastgoed BV' tijdens een repetitie.

FOTO'S BJORN FRINS

cultuur in onze maatschappij te benadrukken. Want dat maakt ons uiteindelijk gelukkiger mensen."

Hoe staat Toneelgroep Maastricht er financieel voor?

"Wij bestaan nog en hoeven de deuren nog niet te sluiten. We hebben een enorme groei doorgemaakt, van twintigduizend bezoekers acht jaar geleden naar honderdduizend bezoekers nu en dat doen we nog altijd met datzelfde kleine team. We hebben vier jaar geleden al gevraagd: 'Hé politiek, help ons nu om dit vol te houden.' Tevergeefs helaas, dat betekent dat we de komende jaren interen op ons eigen vermogen om te kunnen blijven produceren en niet te moeten reorganiseren." "Misschien hebben we over vier jaar dan wel een groot probleem, want interen op je eigen vermogen kun je niet eindeloos blijven doen. Dus we hopen dat uiteindelijk de politiek, en dan kijk ik vooral naar provincie en gemeente Maastricht, de waarde onderkennen van Toneelgroep Maastricht als spil in het culturele veld. Omdat het enorm zonde zou zijn als we terugzakken naar het niveau van acht jaar geleden, dan is echt alles voor niets geweest."

Tot slot, we zagen je een paar jaar terug schitteren in je rol als onderzoeker in de serie over de IRA-aan-

slag in Roermond, daar kreeg je zelfs een Gouden Kalf voor. Zien we je naast regisseur binnenkort ook weer terug als acteur?

"Ik was heel lang alleen acteur en pas bij Toneelgroep Maastricht ben ik begonnen met regisseren. Nu ik twee kleine kinderen heb die opgroeien, vind ik het heerlijk om niet zestig of zeventig avonden op tournee te zijn, maar ze gewoon 's avonds in bed te kunnen leggen. En dat betekent dat op dit moment regisseren qua gezinssituatie een prettiger baan is. Ik ben voor de toekomst wel bezig met een aantal acteursrollen op film en tv-gebied, maar daar mag ik helaas niks over zeggen!"

BV Vastgoed, regie Michel Sluysmans, met Hanne Arendzen, Ozan Aydogan, Rogier in 't Hout, Myrthe Huber, Wendell Jaspers, Luka Kluskens, Mark Rietman, Paul Slangen en Michel Sluysmans.

Te zien: 7 en 8 maart Theater aan het Vrijthof Maastricht (try-out), 9 maart Theater aan het Vrijthof Maastricht (première), 15 maart Maaspoort Venlo, 2 april De Oranjerie Roermond, 5 april Toon Hermans Theater Sittard, 30 april Munttheater Weert, 29 mei PLT Theater Heerlen.

Meer info: toneelgroepmaastricht.nl

REAGEREN?
ivar.hoekstrsa@delimburger.nl